

La **variació lingüística** és el fenomen que dona compte dels usos diversos d'una llengua, els quals depenen fonamentalment dels factors de temps, espai, grup social i situació comunicativa. És objecte d'estudi de la **sociolingüística**.

Les varietats lingüístiques es contraposen a l'estàndard de la llengua.

TIPUS

Hi ha diferents tipus de variació lingüística que es generen en funció dels factors esmentats. Al mateix temps, aquests factors es classifiquen en dos: els que depenen dels grups humans (temps, espai i grup social), factors que l'individu no pot escollir; i els que depenen de la situació comunicativa, i que un mateix individu pot experimentar una alternança entre diferents varietats. Així, existeixen els tipus de variació següents:

- **Depenent del grup humà:**

- **Variació històrica o diacrònica.** Depèn del factor temps. Les varietats històriques són les diferents varietats que una mateixa llengua ha adoptat al llarg de la seva evolució natural. Per exemple, el valencià de l'època de Ausiàs March és diferent del de Jordi Sierra i Fabra. L'estudia la gramàtica històrica. Les varietats generacionals també s'inclouen en aquest tipus de variació.
- **Variació dialectal o diatòpica.** Depèn del factor espai. Malgrat que es considerin varietats d'una mateixa llengua, el parlar d'una zona pot presentar diferències amb el de la zona contigua, separades sovint per accidents geogràfics (rius, mars, muntanyes...). Per exemple, el català de Mallorca presenta alguns trets diferents que el català del baix Ebre, o del Rosselló. L'estudia la dialectologia.
- **Variació social o diastràtica.** Depèn de l'estrat social. Es tracta de les varietats que usen les classes socials diferents, com si foren dialectes parlats en una mateixa població per grups socials diferents. Malgrat que en la societat occidental del segle XXI no hi haja una variació gaire marcada, podem observar aquest tipus de variació en societats en què les classes socials formen grups tancats amb poca relació entre si (com el sistema de castes de l'Índia), o en altres èpoques en què la classe alta i la baixa no es mesclaven.

- **Depenent de la situació comunicativa:**

- **Variació funcional o diafàsica.** Depèn de la situació comunicativa. Es tracta dels diferents registres lingüístics, que es classifiquen en formals i informals. El parlant n'escull un o l'altre en funció del tema, la intenció, el canal (oral o escrit), els interlocutors i l'àmbit d'ús.

Observa aquests exemples i digues quin tipus de variació lingüística exemplifiquen. Posa'n, almenys, un altre de collita pròpia (en qualsevol llengua!)

EXEMPLES	TIPUS DE VARIACIÓ	ALTRES EXEMPLES
Català: nen (Central) xiquet (Valencià) nin (Balear)		
Castellà: Haiga (nivell sociocultural baix) haya (estàndard)		
Català: vós (formal) vostè (formal) tu (informal)		
Català: birra /cervesa		
Castellà: fenecer (formal) fallecer (formal) morir (estàndard) palmarla (informal) estirar la pata (informal) espicharla (informal)		
Castellà: autobús (Península) guagua (Canàries)		

